

TER-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- **Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie**
 - **Tweede principiële goedkeuring met oog op adviesvraag aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State**

Samenvatting

Via dit zesde verzameldecreet worden aanpassingen doorgevoerd aan het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) en het Energiedecreet van 8 mei 2009. Het gaat voornamelijk om aanpassingen met betrekking tot de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart en het invoeren van een apart EU-ETS2, en aanpassingen die betrekking hebben op netbeheer, energie-efficiëntie en de afbouw van de afhankelijkheid van fossiele energiebronnen:

- Richtlijn 2023/959 van 10 mei 2023 voorziet in een uitbreiding van het EU-ETS naar scheepvaart en introduceert een afzonderlijk ETS voor gebouwen, wegvervoer en aanvullende sectoren (ETS2). Om deze wijzigingen om te zetten, wordt een decretaal kader gecreëerd via wijzigingen aan titel VIII van het DABM. De lijst van definities wordt onder andere aangevuld en er worden twee nieuwe hoofdstukken ingevoegd voor scheepvaart en ETS2.
- Een aantal decretale gunstmaatregelen die de aansluiting van WKK op het distributienet begunstigen vanaf 1 januari 2025 worden afgeschaft.
- Het voor van ontwerpdecreet voorziet ook in het creëren van een decretaal kader ter omzetting van artikel 5 en 6 van de richtlijn (EU) 2023/1791 aangaande de leidende rol voor de publieke sector op het gebied van energie-efficiëntie en de voorbeeldfunctie van de gebouwen van overheidsinstanties.
- Wat netbeheer betreft wordt een nieuw decretaal kader met betrekking tot distributieveiligheid (aardgas, elektriciteit, thermische energie) ingevoegd, wordt de verplichting dat de distributienetbeheerders jaarlijks een investeringsplan bij de regulator moeten indienen versoepeld naar tweejaarlijks, wordt een nieuwe verplichting ingevoerd met betrekking tot het indienen van een databeheersplan, worden de regels aangaande de productie van elektriciteit en thermische energie door de distributienetbeheerders gewijzigd. Ook bevat het voorontwerpdecreet regels met betrekking tot wat de netbeheerders dienen te doen bij niet-communicerende digitale meters en wordt bepaald dat een leverancierswissel binnen de 24u enkel kan bij netgebruikers met een digitale meter.
- Voorts wordt het Energiedecreet van 8 mei 2009 gewijzigd teneinde meer transparantie te bieden op het vlak van de toekenning van groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong. Aangezien de VREG als parlementaire instelling niet onder het toepassingsgebied valt van het decreet van 19 november 2021 tot oprichting van een Vlaams subsidieregister en de VREG een decretaal vastgesteld geheimhoudingsplicht heeft, is er momenteel immers geen transparantie en openheid met betrekking tot dergelijke steun. Dit wordt thans geremedieerd zodat ook aangaande deze steun aan ondernemingen de nodige publieke transparantie zal worden verschaft.
- Er wordt een rapporteringsverplichting met betrekking tot waterstof ingevoerd.
- Tot slot wordt met betrekking tot de administratieve sanctie voor energiefraude verduidelijkt dat de sanctie per inbreuk geldt, en wordt de maximumboete voor het niet voldoen aan de renovatieverplichting gedifferentieerd op basis van de aard van het gebouw (niet-residentieel versus residentiële gebouweenheid).

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2023/398 werd op 12 oktober 2023 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 12 oktober 2023 verkregen. Het akkoord van de minister van begroting werd op 20 oktober 2023 verkregen.

In het kader van een door de federale regering opgestarte procedure van betrokkenheid op grond van artikel 3 van het protocol van 24 april 2001 inzake de regeling van de betrokkenheid van de gewestregeringen betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van het Belgisch Scheepvaartwetboek, heeft de Vlaamse Regering in vergadering van 22 september 2023 gesteld dat de erin vervatte federale invoering van de ETS-verplichting (Europese emissiehandel) voor scheepvaart en de controle hierop een gewestmaterie betreft en dat het artikel 27 van het federale wetsontwerp op dat punt een bevoegdheidsoverschrijding betreft. De Vlaamse Regering stelde voor besprekingen op te starten met de federale regering met het oog op het afsluiten van een samenwerkingsakkoord aangezien de aanpassing van het Scheepvaartwetboek raakvlakken heeft met de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest.¹ De Vlaamse Regering formuleerde dit standpunt ook eerder reeds tijdens de Nationale Klimaatcommissie van 1 juni 2023, alsmede op het Overlegcomité van 7 juni 2023. De Vlaamse Regering is in deze dan ook van oordeel dat een samenwerkingsakkoord dient gesloten te worden tussen de federale Staat en de gewesten, waarin de gewesten worden aangeduid als administrerende autoriteit, wat betreft de implementatie van het ETS Scheepvaart in België. Op 22 september 2022 besliste de Vlaamse Regering dan ook om aan de federale regering te vragen het voorontwerp van wet tot wijziging van het Scheepvaartwetboek en deze Vlaamse standpuntbepaling aan de Raad van State te bezorgen voor advies over de bevoegdheidsverdeling van ETS Scheepvaart in België en besprekingen op te starten met de federale regering met het oog op het afsluiten van een samenwerkingsakkoord. Een dergelijke adviesvraag aan de Raad van State zou lopende zijn. De Vlaamse regering benadrukt de vraag om spoedig werk te maken van het samenwerkingsakkoord. Bij ontstentenis van een initiatief ter zake vanuit de federale regering, bevat dit voorontwerp van decreet op dit moment geen verwijzing naar dit samenwerkingsakkoord.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 27 oktober 2023 haar eerste principiële goedkeuring² aan het *voorontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie*, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om hierover het advies van de VREG, de SERV en de MINA-raad in te winnen.

¹ Zie ook VR 2023 2209 DOC. 1224/1. Nota aan de Vlaamse regering van 22 september 2023 betreffende standpuntbepaling van de Vlaamse Regering betreffende het voorontwerp van wet tot wijziging van het Belgisch Scheepvaartwetboek.

² VR 2023 2710 DOC.1430

2. BESPREKING ADVIEZEN

A. ADVIES VAN DE VREG

De VREG verleende diens advies op 24 november 2023, dat gaat als bijlage 3.

A.1. Advies van de VREG over het voorontwerp van decreet

In het advies maakte de VREG de hierna volgende opmerkingen:

- De VREG stelt dat het inderdaad nuttig is dat wordt voorzien in de mogelijkheid dat ook de elektriciteitsdistributienetbeheerders een initiatiefrecht hebben in het kader van het actueel houden van de afbakening van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Die afbakening is inderdaad geen statisch gegeven, en een regelmatige update is volgens de regulator dan ook opportuun.

Hiervan wordt akte genomen.

- De VREG heeft geen bedenkingen bij het breder herformuleren van de bestaande regeling uit artikel 4.1.8, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het eenvormiger maken van de verplichtingen ter zake van enerzijds elektriciteitsdistributienetbeheerders en anderzijds de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. De VREG heeft echter wel bedenkingen bij de uitbreiding van de mogelijkheid uit artikel 4.1.8, §2 voor de netbeheerders om activiteiten te ondernemen inzake thermische energie. De VREG meent immers dat warmteproductie geen kerntaak is voor de distributienetbeheerders.

Op grond van artikel 31, lid 10 van richtlijn (EU) 2019/944 komt het bepalen of de distributienetbeheerders het recht hebben om “netwerken die geen elektriciteitsnetwerken zijn” te bezitten, te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren toe aan de lidstaat en niet aan de regulator. De richtlijn bepaalt echter niet in concreto wat dan dergelijke “netwerken” zijn en laat de bepaling van de scope en omvang ervan in het kader van subsidiariteit over aan de lidstaten zelf.

In tegenstelling tot elektriciteit en aardgas geldt er voor thermische energie geen *unbundling* en is bij thermische energie de infrastructuur van het netwerk op vlak van leidingen en productie-infrastructuur verweven. Onder het ontwikkelen, beheren of exploiteren van een “thermisch net” dient dan ook te worden verstaan een warmte- of koudenet inclusief productie- en backup-infrastructuur en de bijhorende ondersteunende diensten. De Vlaamse Regering zal dit in uitvoering van artikel 4.1.8/5 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 verder verduidelijken als zij bepaalt welke “andere netwerken” de distributienetbeheerders mogen “bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren”.

- De VREG meent dat het toezicht op de regelingen aangaande de toepassing van de nieuwe regels met betrekking tot de veiligheid van het aardgasdistributienet, elektriciteitsdistributienet en het warmte- en koudenet geen taak voor de regulator is. Zij meent hiervoor over geen kennis of capaciteit te beschikken. Zij vraagt om hierover met de federale overheid een samenwerkingsakkoord te sluiten.

Vooreerst kan het voorstel van de VREG om met de federale overheid hierover een samenwerkingsakkoord te sluiten niet worden gevolgd. Volgens de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof kan via een samenwerkingsakkoord immers geen abdicatie van bevoegdheden worden gedaan en het betreft hier volgens de Raad van State een exclusieve

gewestbevoegdheid. Uit contacten met de federale overheid blijkt overigens dat er op dat niveau de duidelijke wil is om zich zelfs wat betreft toezicht van de bestaande veiligheidsverplichtingen met betrekking tot distributienetten volledig uit deze materie terug te trekken. De federale overheid wenst dan ook om naar de toekomst ter zake geen enkele rol meer op te nemen.

Zoals in de memorie van toelichting reeds is vermeld, betreft dit een overgangsfase veroorzaakt door de nieuw onderkende bevoegdheden en wordt een analyse voorbereid over de implementatie van een permanentere toezichtsregeling.

Dat de regulator vandaag geen kennis of capaciteit heeft aangaande veiligheid van het distributienet geldt echter evenzeer voor andere Vlaamse bestuursinstanties. Aangezien de bevoegdheidstoewijzing met betrekking tot veiligheid onverwacht uit nieuwe adviespraktijk van de Raad van State tot stand is gekomen, is er ook binnen de bredere Vlaamse overheid vandaag immers op dat vlak geen enkele specifieke kennis aanwezig. De VREG is wel de decretaal aangeduide toezichtinstantie voor het naleven van alle bepalingen aangaande netbeheer, waaronder volgens de Raad van State ook de veiligheidsaspecten vallen, zodat zij totdat wordt overgaan tot een andere regeling, de toezichthouder *by default* is .

Dat de vaststelling en controle van veiligheidsvereisten volgens de regulator geen taak is die Europeesrechtelijk voorbehouden is voor de regulator, is op zich geen argument om de regulator een bepaalde bevoegdheid niet te geven. De vierde Elektriciteitsrichtlijn voorziet immers in toezichtstaken voor de regulator inzake de zekerheid en betrouwbaarheid van het net. Hieronder kunnen ook veiligheidsaspecten worden verstaan aangezien dat volgens de Raad van State een accessorium is bij de bevoegdheid van netbeheer.

Er moet op dat punt volgens de VREG echter een onderscheid gemaakt worden tussen veiligheid van het net in de zin van zekerheid en betrouwbaarheid van het net (wat in het Engels volgens de VREG aangeduid wordt als “security” van het net) en de veiligheid van het net ten aanzien van personen of zaken (wat in het Engels volgens de VREG aangeduid wordt als “safety”). De technische reglementen bevatten volgens de VREG enkel bepalingen rond de veiligheid van de netten, in de zin van “security”. De verantwoordelijkheid voor de “safety” van de netten wordt in de technische reglementen volgens de VREG juist bij de netbeheerders gelegd.

Er dient te worden opgemerkt dat de VREG in haar advies dan duidelijk op dit punt niet consistent is. Als de VREG immers naar eigen zeggen geen bevoegdheid heeft met betrekking tot veiligheid in de zin van “safety”, dan heeft zij ook geen bevoegdheid om via het Technisch Reglement daaromtrent specifiek de verantwoordelijkheden over “safety” bij de netbeheerders te leggen. Nochtans heeft zij op dit punt via het Technisch Reglement hierover expliciet gelegifereerd³.

Tot slot dient te worden opgemerkt dat de stelling van de VREG dat de voorgestelde regeling de VREG en zijn bestuurders “onnodig bloot zou stellen aan juridische en financiële risico’s” niet wordt onderbouwd of gestaafd. Het is overigens ook niet duidelijk waarin dat zou verschillen ten opzichte van de situatie van andere publiekrechtelijke rechtspersonen die door de Vlaamse overheid zijn opgericht en daarbij met belangrijke taken van algemeen belang zijn belast (bv. OVAM en sanering, enzovoort).

Er wordt dan ook voorgesteld om het voorontwerp van decreet op dit punt voorlopig niet aan te passen.

³ Zie bijvoorbeeld artikel 1.5.3 van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit

- De VREG stelt voorts dat zij voor zichzelf geen adviserende rol nodig acht met betrekking tot de ontwerpen van veiligheidscodes. Te meer daar volgens de VREG haar technische reglementen geen bepalingen bevatten aangaande veiligheid en er dus de facto geen sprake kan zijn van mogelijke interferentie tussen enerzijds het technisch reglement en anderzijds de veiligheidscode.

Hiervan wordt akte genomen en de desbetreffende bepalingen zullen in die zin worden aangepast.

- De VREG staat positief ten opzichte van de opheffing van de beperking van de aansluitingskosten voor aardgas en nieuwe WKK en meent dat dit correcte maatregelen zijn in het licht van de energietransitie.

Hiervan wordt akte genomen.

- De VREG meent dat de investeringsplannen inderdaad beter tweejaarlijks kunnen worden opgesteld. De VREG pleit echter om de timing van het nieuwe databeheersplan af te stemmen op die van de investeringsplannen. De VREG vraagt om de voorziene aanpassing van de timing voor beslissing, meer bepaald de timing om bijkomende informatie op te vragen, te herbekijken.

Met het advies aangaande de timing van het investeringsplan en het databeheersplan wordt rekening gehouden. Beide plannen dienen dan ook in hetzelfde jaar (en voor het eerst in 2025) te worden ingediend. Over het databeheersplan dienen de distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit wel in het jaar volgende op de goedkeuring aan de minister voor 1 oktober een rapport over de uitvoering ervan te bezorgen.

- De VREG is volgens het advies niet overtuigd van de noodzaak of meerwaarde van het wijzigingsvoorstel aangaande de niet-communiquerende meter. Daar waar de VREG stelt dat in het technisch reglement distributie elektriciteit (TRDE) reeds duidelijke bepalingen opgenomen zijn omtrent de mate van uitleesbaarheid van digitale meters en hoe daarmee moet worden omgegaan door de distributienetbeheerders, zowel bij plaatsing van de meter als nadien, in de marktprocessen, zal de regulator het TRDE in lijn dienen te brengen met deze nieuwe decretale bepalingen. Voor wat betreft het element dat de nieuwe regeling een stap achteruit is, kan gerepliceerd worden dat een dergelijke afzwakking ook de bedoeling is. Er wordt inderdaad opgelegd dat de netbeheerder een oplossing voor een niet-communiquerende meter alleen moet uitvoeren als de distributienetgebruiker erom vraagt. Er is geen reden om maatschappelijke kosten te maken om ervoor te zorgen dat een meter afdoende communiceert om kwartiergegevens uit te lezen als de desbetreffende netgebruiker hiervoor geen vragende partij is, of geen diensten gebruikt waarvoor een dergelijke fijne granulariteit van uitlezing noodzakelijk is. De nieuwe bepaling doet in regel geen afbreuk aan het recht van een netgebruiker om alle functionaliteiten van een goed communiquerende meter te gebruiken gezien deze de netbeheerder kan verzoeken het probleem op te lossen. Wel voorziet het ontworpen artikel in gevallen waarbij er geen technisch en economisch haalbare oplossing is. Men kan van de distributienetbeheerder niet verwachten een communiquerende meter te plaatsen op aansluitpunten waar zelf telecomoperatoren – tot wier corebusiness dit behoort – geen 4G dekking voorzien. Er anders over oordelen zou inhouden dat de distributienetbeheerder zelf telecommunicatiemasten zou moeten oprichten om die leemten overal in te vullen, wat buiten de kerntaken van de distributienetbeheerder ligt en qua materie overigens onder de federale residuaire bevoegdheid met betrekking tot telecom valt.
- De VREG stelt in haar advies ook dat een deel van het aantal digitale elektriciteitsmeters dat niet communiceert niet onder spanning staat en is dus niet-actief is. Deze niet-actieve meters hebben dus geen op te lossen communicatieproblemen. Volgens recente cijfers zijn er volgens de VREG ongeveer 1,8% niet-actieve meters binnen de 2,9% niet-communiquerende meters. Als

de niet-actieve meters inbegrepen is in het voorgestelde maximaal percentage niet-communiquerende meters, lijkt het niet realistisch te eisen dat de netbeheerder het aantal niet-communiquerende digitale elektriciteitsmeters onder 3% houdt.

Met de voorgestelde nieuwe regeling worden inderdaad enkel de actieve maar niet-communiquerende meters bedoeld. Dit zal zo in het voorontwerp van decreet worden verduidelijkt.

- De VREG merkt op dat de goedkeuring van het voorliggende voorontwerp van decreet ten vroegste verwacht worden in de loop van 2024 waardoor de eerste publicatie van de opgelegde cijfers op basis van wat thans in het voorontwerp van decreet is opgenomen dus wellicht pas op 31 januari 2025 zal dienen te gebeuren.

De VREG haalt hier een terecht punt aan. Er zal daarom in het voorontwerp van decreet worden voorzien in een specifieke overgangsmaatregel om alsnog sneller de gegevens voor het eerst publiekelijk ter beschikking te stellen.

- De VREG merkte op dat de Vlaamse Regering recent principieel instemde met een voorontwerp van decreet waarin de overdracht voorzien is van de toekenning van steuncertificaten en garanties van oorsprong en het beheer van de centrale databank hiervan van VREG naar het VEKA. De publicatieverplichting zal in lijn moeten gebracht worden met deze overdracht. De VREG merkt verder op dat zij deze gegevens niet kan publiceren als zij niet meer instaat voor deze taken.

Hiervan wordt akte genomen, maar er dient te worden opgemerkt dat dit in het *ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de kerntaken van de VREG in functie van de hervorming tot één overkoepelende Vlaamse nutsregulator* reeds is ondervangen. Via het voormelde voorontwerp van decreet worden in artikel 7.1.4 en 7.1/1.1 van het Energiedecreet de benaming VREG “telkens” vervangen door de benaming “VEKA”. Dit betekent dus dat ook deze nieuwe taak automatisch mee zal verschuiven naar het VEKA op het moment dat deze taken worden overgedragen.

Er dient voorts te worden opgemerkt dat de inwerkingtreding van het ontwerpdecreet, waarnaar de VREG verwijst, is gedelegeerd aan de Vlaamse Regering en dat de concrete datum van de overdracht van het beheer van de databanken van de VREG aan het VEKA dan ook nog niet is vastgesteld.

- De VREG merkt op dat op 31 januari nog niet alle steuncertificaten en garanties voor de productie tijdens het voorgaande jaar zullen zijn toegekend, o.a. omwille van vertraging bij rapporteringen, rechtzettingen...

Dit is een evidente vaststelling. De rapportage in deze actieve openbaarheid zal immers steeds een “foto” vormen van de toestand op basis van de op 31 januari beschikbare gegevens en die gegevens zullen vervolgens op basis van nieuw beschikbaar gekomen informatie bij volgende rapporteringen moeten worden aangepast of geüpdatet. Het gaat daarbij niet enkel over aanpassingen omwille van verlate toekenningen van bijvoorbeeld certificaten, maar ook doordat de regelgeving voorziet in de mogelijkheid om in bepaalde gevallen reeds toegekende certificaten in te trekken.

- De VREG ondersteunt het de vooropgestelde wijziging met betrekking tot een leverancierswissel binnen 24 uur aangezien een leverancierswissel binnen de 24 uur niet steeds mogelijk is zonder een communiquerende meter, en aangezien het bepalen van de wisselmeterstand niet steeds eenduidig kan gebeuren op deze korte termijn. De VREG merkt op dat het uitdrukkelijk verzoek van de afnemer om het technische proces van verandering

op een latere datum te laten ingaan, aan zijn nieuwe leverancier moet overgemaakt worden en niet als een contractuele afspraak kan aangegaan zijn met de bestaande leverancier.

Hiervan wordt akte genomen.

A.2. Eigen beleidsvoorstellen van de VREG

Tot slot deed de VREG in haar advies een aantal eigen beleidsvoorstellen tot regelgevende aanpassing van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Zo stelde de VREG voor om:

1. In uitvoering van de AFIR-verordening⁴ de VREG een nieuwe taak te geven en haar aan te stellen als zijnde verantwoordelijk voor het uitvoeren van de beoordelingen en het aanduiden van mogelijke passende maatregelen, vermeld in de leden 3 en 4 van artikel 15 van die verordening.

Bijkomend stelt de VREG voor om de netbeheerder op te leggen om bij de inschatting van de langetermijntrends voor de opmaak van zijn investeringsplan, ook rekening te houden met de potentiële bijdrage van elektrische voertuigen, en meer specifiek bidirectioneel laden aan de flexibiliteit van het energiesysteem, de vermindering van de gebruikers- en systeemkosten en de toename van het aandeel van hernieuwbare elektriciteit in het elektriciteitssysteem.

Hiermee kan worden ingestemd. Voor een bespreking van de daaraan gekoppelde wijzigingen van het voorontwerp van decreet: zie punt 3 van deze nota.

2. Een aanvulling te doen van artikel 4.2.1, §2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 om de VREG een meer solide rechtsbasis moeten kunnen geven om in de technische reglementen, ter facilitering van meerdere leveringscontracten voor afname en (zuivere) vermarkting van injectie, de nodige technische en operationele regels uit te werken.

Het wordt niet opportuun geacht om op dit advies in te gaan. In de vijfde herziening van de EU Elektriciteitsrichtlijn wordt gesteld dat de lidstaten erop moeten toezien dat alle afnemers vrij zijn om op hetzelfde moment over meer dan één elektriciteitsleveringscontract te beschikken, en dat afnemers daarom recht hebben op meer dan één meet- en factureringpunt voor het centrale aansluitpunt voor hun terrein. Daarnaast is er in de Elektriciteitsverordening ook een nieuw artikel dat de 'dedicated measurement device', 'specifieke meettoestel' of DMD introduceert. Dit gaat over een submeter of meter die verbonden is met een toestel of ingebed is in een toestel (bv. een warmtepomp) dat flexibiliteitsdiensten levert. De gegevens uit dit 'specifiek meettoestel' kunnen gebruikt worden door distributienetbeheerders en transmissienetbeheerders in het kader van flexibiliteitsdiensten. Zowel voor meerdere elektriciteitsleveringscontracten als voor flexibiliteitsdiensten zullen dus submeters gebruikt kunnen worden waarvoor de nodige technische en operationele regels uitgewerkt dienen te worden. Het verschaffen van meer solide rechtsbasis zal dan ook gebeuren bij het omzetten van de Richtlijn wanneer ook duidelijk zal zijn welke keuzes het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering zelf al gemaakt hebben en voor welke elementen nog bepalingen in het TRDE moeten worden opgenomen.

3. De VREG meent dat zij niet de geschikte entiteit is om ook aangaande geschillen over de prerogatieven van de netbeheerder, zoals opgenomen in het Energiedecreet van 8 mei 2009, te bemiddelen⁵. De VREG meent dat dergelijke geschillen dienen te worden beslecht via de

⁴ Verordening (EU) 2023/1804 van 13 september 2023 betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen en tot intrekking van Richtlijn 2014/94/EU

⁵ De artikelen 4.1.23 tot en met 4.1.25 Energiedecreet van 8 mei 2009 en de artikelen 4/1.17 tot en met 4/1.19 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Het gaat om de wettelijke erfdiensbaarheden die de netbeheerder geniet voor het aanbrengen van uitrustingen voor

gerechtelijke weg, te meer daar voor een aantal van deze rechten de netbeheerder een met de betrokken zakelijk gerechtigde overeengekomen vergoeding betalen, waarover bij betwisting de vrederechter bevoegd is.

Vooreerst dient te worden opgemerkt dat de VREG in zijn voorstel het probleem niet kwantificeert en het dus niet duidelijk is hoe vaak de VREG met deze kwestie wordt geconfronteerd. De Vlaamse Regering kan dan ook momenteel geen oordeel vellen over hoe omvangrijk en dringend deze kwestie is, en of dit überhaupt een probleem voor de werking van de VREG vormt. Verder worden de bepalingen aangaande de geschillenbeslechtsprocedures echter volledig herwerkt en herschreven via het voorstel van decreet aangaande de Vlaamse nutsregulator⁶ zodat het niet opportuun wordt geacht dit item via dit voorontwerp van decreet te gaan regelen. De aanpassingen van de bepalingen aangaande geschillenbeslechting dienen dan ook eerder op coherente wijze in het kader van dat voorstel van decreet te worden bekeken.

B. GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE SERV EN DE MINARAAD

De SERV en de MINA-raad werden op 27 oktober 2023 namens de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, verzocht over het voorliggende voorontwerp van decreet hun advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen. Er werd binnen die termijn geen advies ontvangen.

De MINA-raad en de SERV gaven pas op respectievelijk 8 en 11 december 2023 hun goedkeuring aan een gezamenlijk advies over het voorliggende voorontwerp van decreet. In het advies beperken de Raden zich tot het bespreken van vijf punten uit het voorontwerp van decreet:

- Wat de aanpassingen met betrekking tot ETS2 en ETS Maritiem betreffen, beperken de Raden zich tot een samenvatting van het nieuwe Europese kader en stellen ze dat de implementatie van dit nieuwe emissiehandelssysteem een zorgvuldige impactanalyse en een krachtig management vereist, ten einde voor de diverse doelgroepen ongewenste effecten te kunnen vermijden of milderden, en om voor eenieder voldoende mogelijkheden te verschaffen om de gewenste energietransitie daadwerkelijk door te voeren. De Raden stellen echter dat ze wat betreft de Vlaamse implementatie van dit Sociaal Klimaatfonds en van het eigen flankerend en ondersteunend beleid evenwel op een ander moment nog een advies uitbrengen.

Hiervan wordt akte genomen.

- De Raden staan principieel positief over afschaffing tegemoetkoming voor gasaansluiting, gasboilers en WKK, maar willen dat integreren in bredere defossiliseringskalender voor de gebouwensector. Zo willen de Raden ook duidelijkheid over de rol van warmtepompen, warmtenetten en (eventueel tijdelijk) WKK in deze transitie.

Hiervan wordt akte genomen. Er kan wat de visie rond de rol van warmtepompen, warmtenetten en WKK in deze transitie worden verwezen naar de actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030, waarin die technologieën aan bod komen.

In dit kader werd ook de visienota *Warmteplan 2025* op 10 december 2021 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Dit plan bevat 26 maatregelen om de omslag te maken naar duurzaam

bovengrondse lijnen, het plaatsen elektrische lijnen onder private eigendommen, afhakken van boomtakken, rooien van bomen, Het gaat ook om de mogelijke aanleg, boven of onder private onbebouwde gronden, van elektrische lijnen of aardgasleidingen; dit evenwel na een verklaring van openbaar nut door de Vlaamse Regering. Ten slotte kan de netbeheerder ook – binnen een door de Vlaamse Regering gecreëerd kader en procedures - beslissen wanneer het van algemeen nut is om installaties in of op private onroerende goederen te plaatsen.

⁶ Voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator (zie Parl. St. Vlaams Parlement 2022-2023, 1797/1)

verwarmen en het vergroenen van energiedragers, en richt zich op acties over financiële ondersteuning en optimalisatie van de steunefficiëntie, diverse acties over het stimuleren van duurzaam verwarmen, minimumaandeel hernieuwbare energie, warmtenetten, lokale warmteplannen, acties over onderzoek, communicatie en verdere opvolging van het plan. Het plan is opgezet als een rollend actieplan waarbij tijdens de uitvoering van het plan gerealiseerde acties wegvallen en nieuwe acties die noodzakelijk blijken om de beleidsdoelstelling te realiseren, worden toegevoegd. Voor de opvolging en uitvoering van acties in het Warmteplan en voor detectie van mogelijke nieuwe maatregelen is een beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking binnen de Vlaamse Overheid opgezet.

Tot slot zullen de door de Raden aangehaalde technologieën wat betreft gebouwen ook nog worden geïmpacteerd door de lopende herziening van de Europese energieprestatierichtlijn die momenteel aan de gang is.

- De Raden vrezen dat er via de transparantieverplichting met betrekking tot de groenestroomcertificaten, warmte-kraachtcertificaten en garanties van oorsprong eenzijdig zal gefocust worden op de kosten en niet op de economische, ecologische en maatschappelijke meerwaarden. Bovendien kan deze vorm van transparantie volgens de Raden de confidentialiteit van bepaalde bedrijven ondermijnen. Daarom pleiten de Raden voor een beter evenwicht tussen 'transparantie' en 'confidentialiteit' rond groenestroomcertificaten en warmte-kraachtcertificaten.

Op dit advies wordt niet ingegaan. Er dient te worden vastgesteld dat het pleidooi van de Raden in feite zou leiden tot minder transparantie over de groenestroomcertificaten, warmte-kraachtcertificaten en garanties van oorsprong. Deze transparantieplicht is echter gebaseerd op de filosofie en type van gegevens die met betrekking tot andere subsidies reeds zijn gevat door het decreet van 19 november 2021 'tot oprichting van een Vlaams subsidieregister'. De door de Raden geuite kritieken zijn echter niet geheel consistent: ze zijn gelet op de inhoud van de toch wel gelijkaardige verplichtingen evenzeer op dat subsidieregister van toepassing, maar er dient te worden vastgesteld dat de SERV in haar advies van 14 juni 2021 die transparantie-aanpak met betrekking tot dat subsidieregister juist grotendeels ondersteunde. Meer nog: de SERV pleitte in haar voormelde advies van 14 juni 2021 er de facto zelfs voor om van de gegevens uit het subsidieregister *open data* te maken!⁷ Het is dan ook opvallend te moeten vaststellen dat de SERV in het thans voorliggende advies eerder een retrograde beweging maakt wat betreft de transparantie van subsidies en andere vormen van ondersteuning door de Vlaamse overheid.

- De Raden merken op dat er, naar aanleiding van nieuwe klimaat- of energiegerelateerde regelgeving, waaronder voorliggende verzameldecreet, meer (bijkomende) taken terecht komen bij het VEKA. Daarom vragen de SERV en Minaraad om bij dit voorontwerp van decreet gehoor te geven aan de vraag van de Inspectie van Financiën en dus een inschatting te maken van de nood aan eventueel bijkomend personeel. Daarnaast bevelen de Raden aan om de druk op de personeelscapaciteit bij de Vlaamse energie- en klimaatadministraties op te volgen en de adequaatheid ervan als belangrijk aandachtspunt te hebben bij de overgang naar een nieuwe Vlaamse Regering en bijhorend Regeerakkoord.

De Vlaamse Regering heeft in het verleden reeds inspanningen gedaan om het VEKA te versterken en zal dit ook naar de toekomst toe als een belangrijk werkpunt blijven beschouwen o.a. in het licht van de omzetting van de verschillende richtlijnen die voortvloeien uit het Fit for 55 pakket. De noodzakelijke bijkomende personeelsinzet zal echter worden vastgesteld op het moment dat er duidelijkheid bestaat over het concrete bijkomende takenpakket.

⁷ Zie Parl. St. Vlaams Parlement (2021-2022), St. 936/1, p. 46.

Er wordt akte genomen van het feit dat de Raden dit ook een belangrijk aandachtspunt vinden richting het volgende Vlaamse Regeerakkoord. Het VEKA zal in dat kader een nauwkeurige inschatting maken van de bijkomende personeelsnoden, zowel op beleidsmatig- als ondersteunend vlak (IT, HR, juridisch en financieel). Deze oefening valt uiteraard buiten de scope van het voorliggende voorontwerp van decreet.

- De Raden staan positief tegenover het gewijzigde schema van het indienen van investeringsplannen (tweejaarlijks i.p.v. jaarlijks) door de netbeheerders.

Hiervan wordt akte genomen.

3. WIJZIGINGEN AAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

Aan het voorontwerp van decreet werden de volgende wijzigingen aangebracht:

- Artikel 7: Aan het nieuw ingevoegde artikel 8.6.3/1 dat het toepassingsgebied voor ETS Scheepvaart bepaalt, wordt een derde lid toegevoegd. Het derde lid stelt dat het bepalen van het toepassingsgebied, zoals beschreven in het tweede lid, in overeenstemming moet gebeuren met de uitvoeringshandelingen gepubliceerd door de Europese Commissie conform artikel 30cties septies, lid 2 en 3 van Richtlijn 2003/87/EG. De Europese Commissie zal namelijk, zoals bepaald in de Richtlijn, voor 1 februari 2024 een lijst publiceren van de scheepvaartmaatschappijen die op of met ingang van 1 januari 2024 een maritieme vervoersactiviteit uitoefenen die binnen het toepassingsgebied van ETS scheepvaart vallen, onder de vermelding van de administrerende autoriteit ten aanzien van een scheepvaartmaatschappij. Bij het bepalen van het toepassingsgebied voor het Vlaamse Gewest conform het tweede lid van het nieuwe artikel 8.3.6/1 zal met deze lijst rekening worden gehouden.
- Artikel 13: Via dit artikel wordt een nieuw artikel 8.3.6/6 ingevoegd in het DABM over de monitoring- en rapportageverplichting voor gereguleerde entiteiten. Het tweede lid van dat nieuwe artikel bepaalt dat de gereguleerde entiteiten ook hun historische emissies voor het jaar 2024 moeten rapporteren. Aanvankelijk werd verwezen naar de gereguleerde entiteit die op 1 januari 2025 over een broeikasgasvergunning beschikt om te bepalen welke entiteit historische emissies moet rapporteren. Dit wordt gewijzigd naar de gereguleerde entiteit die op 1 januari 2025 een activiteit uitoefent, zoals vermeld in artikel 8.3.6/5 van het DABM. Zo worden alle entiteiten gevat die een activiteit uitoefenen waarvoor een broeikasgasvergunning vereist is vanaf 1 januari 2025 in plaats van enkel de entiteiten die beschikken over een broeikasgasvergunning. Op die manier moeten gereguleerde entiteiten die niet tijdig over een broeikasgasvergunning beschikken alsnog voldoen aan de verplichting om hun historische emissies voor het jaar 2024 te rapporteren.
- Artikel 17: In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden definities ingevoegd van “afnamepunt voor waterstof”, “energetisch verbruik” en “niet-energetisch verbruik”, omdat deze begrippen worden gehanteerd in het kader van de rapporteringsverplichtingen voor waterstof (die worden ingevoegd in artikel 12.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en de daarbij horende overgangsbepaling in een nieuw artikel 15.3.5/26 van het Energiedecreet van 8 mei 2009). Het begrip “waterstof” wordt eveneens gedefinieerd. De definitie van “energiedrager” wordt uitgebreid, met het oog op het opnemen van de onderscheiden energiedragers in de energiebalans en het energierapport.
- Artikel 18: Er wordt een nieuw punt v) ingevoegd bij artikel 3.1.3, eerste lid, 1° van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Dit punt breidt de toezichthoudende en controlerende taken

die de VREG vervult uit. Deze toevoeging houdt de uitvoering van de AFIR-verordening in. Artikel 15, derde en vierde lid van deze verordening legt aan de regulerende instantie een driejaarlijkse beoordeling op. Bij deze beoordeling moet nagegaan worden hoe de uitrol en exploitatie van laadpunten elektrische voertuigen in staat zouden kunnen stellen een grotere bijdrage te leveren aan de flexibiliteit van het energiesysteem en zo ook aan de verdere toename in het gebruik van hernieuwbare elektriciteit. De regulerende instantie kan hierbij mogelijke passende maatregelen nemen die de uitrol van (bidirectionele) laadpalen en hun integratie in het elektriciteitsnet bevorderen. Deze beoordelingen moeten plaatsvinden vanaf 30 juni 2024 en vervolgens om de drie jaar.

Tot slot wordt ook een punt w) toegevoegd waardoor de regulator ook bevoegd wordt voor het toezicht van klachten van afnemers in het geval dat een marktpartij, die zich ondanks zijn engagement tot naleving van de goede praktijk of akkoord die met betrekking tot de werking van de Vlaamse elektriciteits- of gasmarkt werd gesloten niet aan deze bepalingen houdt. Een dergelijk toezicht op de werking van de markt valt immers onder de taken van de VREG als regulator.

- Artikel 25: in het ontworpen artikel worden twee wijzigingen voorgesteld. Ten eerste, wordt er een aanpassing voorgesteld aan de elementen die netbeheerders moeten opnemen in hun investeringsplan. Inzake de voorspellingen van de langetermijntrends die de elektriciteitsdistributienetbeheerders moeten uitvoeren in hun investeringsplan wordt er een verduidelijking ingevoegd. Netbeheerders moeten rekening houden met onder meer de potentiële bijdrage van elektrische voertuigen, en meer specifiek, slim en bidirectioneel laden aan de flexibiliteit van het energiesysteem. Deze verduidelijking ligt in lijn met de uitvoering van artikel 15, derde en vierde lid van de AFIR-verordening en de uitbreiding van de taken van de VREG zoals voorzien in artikel 18 van dit voorontwerp van decreet. Ten tweede, wordt voorgesteld om de verduidelijking van de voorspellingen van de langetermijntrends in het investeringsplan van de elektriciteitsdistributienetbeheerders ook in te voeren bij de elementen die het investeringsplan van de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit moet bevatten. Via dit artikel 25 van dit voorontwerp van decreet werden de elementen die het investeringsplan van de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit moeten bevatten reeds gelijk getrokken met de elementen die in het investeringsplan van de elektriciteitsdistributienetbeheerders moeten staan.
- Artikel 26 en artikel 57: de ontworpen rechtsgrond voor het invoeren van het databeheersplan wordt aangepast zodat zowel dat plan als het investeringsplan uit artikel 4.1.19 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 in hetzelfde jaar (en voor het eerst in 2025) moeten worden ingediend, maar wel aparte plannen blijven. Over het databeheersplan dienen de distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit wel in het jaar volgende op de goedkeuring aan de minister voor 1 oktober een rapport over de uitvoering ervan te bezorgen.
- Artikel 35: in het ontworpen artikel wordt voorgesteld om het delen van groene stroom door een actieve afnemer ook open te stellen naar het delen van groene stroom geïnjecteerd in het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Bij de actualisatie van het Technisch Reglement Plaatselijk Vervoernet met het oog om ook energiedelen op dat net mogelijk te maken, werd immers duidelijk dat bij het invoeren van artikel 7.2.2, §2 vergeten is ook het plaatselijk vervoernet te vermelden. Het huidige artikel 7.2.2, §2, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 maakt het delen van groene stroom door een actieve afnemer enkel mogelijk voor de groene stroom geïnjecteerd in het elektriciteitsdistributienet. Een actieve afnemer-verkoper moet dus steeds aangesloten zijn op het distributienet. Door het delen van groene stroom geïnjecteerd op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit ook mogelijk te maken, wordt deze beperking, die het gevolg was van een eerdere vergetelheid, weggewerkt. Verder wordt zo het delen van groene stroom gelijk getrokken met het delen van hernieuwbare energie vermeldt in artikel 7.2.2, §1, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

- Artikel 36: artikel 7.2.3, §2, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 heeft betrekking op de verkoop van groene stroom geïnjecteerd in het distributienet in appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen. De definitie van appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen, artikel 7.2.3, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, vermeldt echter zowel het distributienet als het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Voorgesteld wordt om de verkoop van groene stroom in appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen uit te breiden zodat de verkoop van groene stroom geïnjecteerd in het plaatselijk vervoernet van elektriciteit ook mogelijk wordt.
- Artikel 42: in het ontworpen artikel wordt een paragraaf ingevoerd die in uitvoering van artikel 6, lid 3 van richtlijn (EU) 2023/1791 een banking van gerealiseerde renovatie boven de minimaal vereiste 3 procent mogelijk maakt. De richtlijn stelt immers dat om energiebesparing in een vroeg stadium te stimuleren en om een stimulans te bieden voor vroegtijdige actie, een lidstaat die in een jaar, doch tot en met 31 december 2026, meer dan 3 procent van de totale vloeroppervlakte van zijn gebouwen renoveert het overschot mag meetellen bij het jaarlijkse renovatiepercentage van één van de drie jaren daarna. Een lidstaat die vanaf 1 januari 2027 in een jaar meer dan 3 procent van de totale vloeroppervlakte van zijn gebouwen renoveert, mag het overschot maar optellen bij het jaarlijkse renovatiepercentage van de twee volgende jaren.
- Artikel 44: Ondanks het feit dat de finaliteit van het instrument om gegevens van het EPC actief openbaar te maken nobel was, blijkt dat er ongerustheid bestaat over de impact ervan. Bovendien leeft de vrees dat een "slippery slope" bewandeld zal worden waarbij steeds meer informatie publiek gedeeld zal worden. De gedeelde informatie op dit moment is nog beperkt, er is een vrees dat dit niet beperkt zal blijven. Het beleid is gevoelig voor die bezorgdheid en wil perverse effecten volledig uitsluiten. Daarom wordt de regeling uit artikel 11.2.3, §2/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 opgeheven.

Deze opheffingsbepaling doet uiteraard geen afbreuk aan de verplichtingen uit artikel 11.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 met betrekking tot:

- o het door publieke organisaties verplicht op een opvallende plaats die duidelijk zichtbaar is voor het publiek aanbrengen van een geldig energieprestatiecertificaat voor gebouwen met een bruikbare vloeroppervlakte groter dan 250 m² en waarin overheidsdiensten en instellingen gevestigd zijn die aan een groot aantal personen overheidsdiensten verstrekken, en die derhalve vaak door het publiek bezocht worden (art. 11.2.1, §2, eerste en tweede lid);
 - o het in niet-residentiële gebouwen met een totale bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 500 m², die frequent door het publiek worden bezocht, verplicht aanbrengen van een geldig energieprestatiecertificaat op een opvallende plaats die duidelijk zichtbaar is voor het publiek (art. 11.2.1, §2, derde lid);
 - o de actieve informatieplicht die rust op elke verkoper, verhuurder, erfpachtgever, opstalgever, houder van een zakelijk recht, en ook de opdrachthouder, lasthebber of gevolmachtigde, met betrekking tot commerciële advertenties die hij plaatst of laat plaatsen voor de verkoop of verhuur van een gebouw of de vestiging van een zakelijk recht erop (art. 11.2.1, §3).
- Artikel 45: Er wordt een nieuw artikel ingevoegd dat de Vlaamse Regering machtigt om rapporteringsverplichtingen op te leggen aan elke beheerder van een waterstofleiding of -net in het Vlaams Gewest en aan elke gebruiker, producent en leverancier van waterstof, om het Vlaamse beleid ter ondersteuning van het gebruik van waterstof te kunnen monitoren en teneinde te kunnen voldoen aan Europese rapporteringsverplichtingen. Daartoe wordt artikel 12.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 gewijzigd.

- Artikel 46: Aangezien de publiek toegankelijke inventaris uit artikel 6, lid 5 van richtlijn (EU) 2020/1791 betrekking heeft op gebouwen wordt in het ontworpen artikel 12.3.1 gespecificeerd dat de ter beschikking gestelde informatie met betrekking tot de kwartierwaarden voor elektriciteit en de uurwaarden bij aardgas (of bij gebreke de jaarwaarden), de maandpieken van elektriciteit en de energieverbruiken van energiedragers niet enkel op de hele publieke organisatie betrekking heeft maar specifiek ook apart op de individuele gebouwen van die publieke organisaties betrekking heeft.

Om de energiebesparingsverplichting uit artikel 5 van de nieuwe Richtlijn (EU) 2023/1791 op te volgen, moet minstens de data met betrekking tot kalenderjaar 2021 en later ter beschikking gesteld worden. Het jaar 2021 fungeert namelijk als referentiejaar voor deze energiebesparingsverplichting. Dit was als juridisch anker reeds opgenomen in het voorontwerp van decreet. Teneinde dit echter voor de openbare besturen in de praktijk mogelijk te maken wordt thans ook expliciet bepaald dat de beschikbare gegevens van de productie, injectie, afname, verbruik van elektriciteit en aardgas in dat kader door de netbeheerders ter beschikking worden gesteld van het openbaar bestuur.

- Artikel 48: Er wordt een nieuw artikel ingevoegd dat de boete bij het niet voldoen aan de renovatieverplichting aanpast en differentieert naargelang de aard van het gebouw (niet-residentiële versus residentiële). Momenteel bepaalt artikel 13.4.9/1, §1, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 immers een eenvormige boetevork van 500 euro tot 200.000 euro voor zowel niet-residentiële gebouwen als residentiële gebouwen die niet aan de renovatieverplichting voldoen. Aangezien de huidige maximale boete voor residentiële gebouwen als disproportioneel kan worden beschouwd, wordt voorgesteld om een onderscheid in te voeren tussen niet-residentiële en residentiële gebouweenheden.

Als het VEKA vaststelt dat in strijd met artikel 11.2/2.1 de door de Vlaamse Regering vastgestelde minimale eisen voor een renovatie of het minimale energieprestatielabel bij residentiële gebouwen of niet-residentiële gebouwen niet werden gerespecteerd, dan kan het agentschap na de inwerkingtreding van de thans voorliggende wijziging aan de natuurlijke persoon of de rechtspersoon op wie de verplichting rust per gebouweenheid die niet voldoet een administratieve geldboete opleggen:

1° voor een niet-residentiële gebouweenheid: van 500 euro tot en met 200.000 euro;

2° voor een residentiële gebouweenheid: van 500 euro tot en met 5.000 euro.

Niet-residentiële gebouweenheden en residentiële gebouweenheden zijn echter geen vergelijkbare categorieën. Het hogere maximale boetebedrag voor niet-residentiële gebouweenheden (zowel de kleine niet-residentiële gebouweenheden als de grote niet-residentiële gebouweenheden) die niet voldoen aan de renovatieverplichting kan worden verantwoord door het feit dat het bij niet-residentiële gebouweenheden vaak zal gaan over gebouweenheden die vele malen groter zijn dan residentiële eenheden. Bijkomend zijn de eisen die aan dergelijke gebouweenheden in het kader van de renovatieverplichting op grond van artikel 9.3.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden opgelegd ook strenger en breder (niet enkel een labeleis maar ook minimale energieprestatieniveaus die ongeacht het bereikte label steeds moeten worden doorgevoerd en die betrekking hebben op een minimaal niveau van dakisolatie, de verplichte vervanging van enkel glas, en het verplicht vervangen van bepaalde centrale warmteopwekkers en koelinstallaties die ouder dan vijftien jaar zijn) dan degene die voor residentiële gebouweenheden van toepassing zijn en die conform artikel 9.3.4 van het Energiebesluit van 19 november 2010 enkel een labeleis hebben. Hierdoor bestaat er een objectief onderscheid tussen niet-residentiële gebouweenheden en residentiële gebouweenheden. Ook in dat geval zal het VEKA dan nog steeds de concrete hoogte van de opgelegde boete moeten verantwoorden en moet die evenredig zijn tot de gemaakte overtreding.

Voor die residentiële gebouweenheden waarvoor conform artikel 13.4.9/1, tweede lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 echter door het VEKA een nieuwe termijn om zich in regel te stellen werd opgelegd, en waarvan de eigenaar, erfpachter of opstalhouder zich bij het verstrijken van de termijn nog steeds niet in regel heeft gebracht met de verplichting die krachtens artikel 11.2/2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 op hem of haar rust, wordt de maximale administratieve geldboete die bij recidivisme kan worden opgelegd verhoogd van 5.000 euro tot 10.000 euro.

- Artikel 49: De energiefraude die conform artikel 13.4.11 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 door het VEKA wordt gesanctioneerd kan verschillende vormen aannemen. Dit kan bijvoorbeeld zijn niet-aanmelding van lokale productie of fraude met groenestroomcertificaten of energiepremies. Energiefraude kan o.a. de kosten van de netbeheerder verhogen en daarmee de energiefactuur. Vastgesteld wordt dat het maximale boetebedrag van 20.000 euro dat conform artikel 13.4.11 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 door het VEKA kan worden opgelegd, een onvoldoende hoog bedrag is voor flagrante gevallen van fraude, zoals gevallen waar meerdere overtredingen door dezelfde natuurlijke persoon of rechtspersoon zijn begaan, of gevallen waar een zeer groot financieel voordeel uit de fraude is gehaald. In die gevallen heeft een maximumbedrag van 20.000 euro een onvoldoende afschrikwekkend effect voor de overtreder. Daarom wordt voorgesteld om te verduidelijken dat de boete “per inbreuk” kan worden gevestigd.
- Artikel 54: Er wordt een nieuw artikel ingevoegd dat een overgangsbepaling in titel XV van het Energiedecreet van 8 mei 2009 opneemt.

Conform artikel 4.1.1, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wijst de VREG, voor een aaneensluitend geografisch afgebakend gebied met minstens 200.000 aangesloten afnemers, een rechtspersoon aan die belast is met het beheer van het elektriciteits- en het aardgasdistributienet in dat gebied. Hiervoor is in artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een overgangsmaatregel van toepassing.

Per 1 januari 2025 zullen echter een aantal nieuwe gemeentefusies in werking treden die ook een juridische consequentie hebben voor het werkingsgebied van verschillende distributienetbeheerders. Een aantal van de fusies (bv. De Pinte–Nazareth en Beveren–Kruibeke–Zwijndrecht) zullen immers betrekking hebben op steden en gemeenten die momenteel behoren tot het werkingsgebied van verschillende distributienetbeheerders, waardoor niet langer voldaan zal zijn aan de voorwaarden van het voormelde artikel 4.1.1.

Gelet op het verkiezingsjaar 2024 kunnen deze gemeenten niet tijdig de nodige beslissingen nemen om tegen 1 januari 2025 aan deze voorwaarde te voldoen. Een aanpassing van het Energiedecreet van 8 mei 2009 dringt zich op om gemeenten die fuseren, meer tijd te geven. Om die redenen wordt een overgangsbepaling ingevoerd waardoor de distributienetbeheerders tot wier werkingsgebied steden en gemeenten behoren die fusioneren maar die voorafgaand aan de fusie tot verschillende distributienetbeheerders behoorden tot 1 januari van het tweede jaar volgende op de inwerkingtreding van die fusie de tijd hebben om te voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 4.1.1, eerste lid, waarbij onderling gebieden kunnen worden uitgewisseld. De VREG doet conform de procedure die de Vlaamse Regering volgens artikel 4.1.4 heeft vastgesteld, waar dat nodig is, een nieuwe aanwijzing als distributienetbeheerder of wijzigt de bestaande aanwijzing als distributienetbeheerder.

- Artikel 56: Er wordt een nieuwe overgangsbepaling ingevoegd inzake waterstofrapportering, om zodoende sneller tot een basisrapportering te komen die later nog verfijnd kan worden. Dit is noodzakelijk om een zicht te krijgen op de invulling van de doelstelling opgenomen in artikel 22 van de recent goedgekeurde REDIII om tegen 2030 een aandeel van 42% uit RFNBO te bereiken in het waterstofverbruik. Bijkomend wordt er dan ook voorzien dat data aan het

VEKA bezorgd dienen te worden die noodzakelijk zijn voor het beoordelen van mogelijke uitzonderingen voorzien in recital 62 en artikel 22 op deze REDIII-doelstelling.

Tot slot wordt, rekening houdende met voormelde aanpassingen, het voorontwerp van decreet vernummerd.

4. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het voorliggende voorontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de begroting van de Vlaamse overheid.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het voorliggende ontwerpdecreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op het personeelsbestand van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het voorliggende ontwerpdecreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de tweede principiële goedkeuring zal het ontwerpdecreet voor advies aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State worden voorgelegd. Na de definitieve goedkeuring volgt de parlementaire behandeling in het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State met het verzoek hun advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen als vermeld in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie;
2. Memorie van toelichting;
3. Het advies van de VREG d.d. 24 november 2023;
4. Het gezamenlijk advies van de SERV en de MINA-raad.